
Raadsvergadering
26 september 2019

Agendanummer

Onderwerp
Aanvraag omgevingsvergunning Windpark Karolinapolder

Steenbergen; 9 juli 2019

Aan de raad,

1. Inleiding

Het is bij u bekend dat innogy Windpower Netherlands B.V. (hierna: innogy), het voornemen heeft om de bestaande windturbines aan de Karolinadijk te Dinteloord te saneren en in een clusteropstelling niet aan de Karolinadijk, maar in de Karolinapolder vier nieuwe windturbines te realiseren (Windpark Karolinapolder). Hiervoor heeft innogy op 5 februari 2018 een aanvraag omgevingsvergunning ingediend. Aangezien er op grond van het geldende bestemmingsplan geen medewerking kan worden verleend aan de realisatie van de windturbines is er tevens een omgevingsvergunning voor handelen in strijd met de regels ruimtelijke ordening op grond van artikel 2.1, lid 1 sub c van de Wabo (een afwijking van het bestemmingsplan) vereist.

Het is van belang om het besluitvormingstraject zorgvuldig te doorlopen. Na de raadsbehandeling in mei 2018 over de ontwerp verklaring van geen bedenkingen, zijn onder andere op 29 oktober 2018 een beeldvormende en op 3 december 2018 een opiniërende (raads)vergadering gehouden over Windpark Karolinapolder. Op 13 maart 2019 heeft u het onderwerp besproken in de oordeelsvormende vergadering (raadsvoorstel van 26 februari 2019 met het kenmerk BM1900642). U heeft in de vergadering aangegeven de besluitvorming over het dossier uit te stellen. Naar aanleiding van deze behandeling heeft het college u op 21 maart 2019 een raadsbrief gestuurd (kenmerk UM1901923). Op 21 maart 2019 heeft het presidium besloten om het raadsvoorstel terug te sturen naar het college (kenmerk RD1900013). Op donderdag 16 mei 2019 heeft de gemeenteraad het coalitieakkoord 2019-2022 'Aan de slag!' (van 8 mei 2019) vastgesteld als raadsakkoord. Het college heeft de provincie middels een brief van 21 mei 2019 op de hoogte gebracht van uw raadsakkoord en uw standpunt over windenergie.

De volgende stap is de besluitvorming over de aanvraag omgevingsvergunning. In het kader van de bijbehorende procedure dient de gemeenteraad een besluit te nemen over de verklaring van geen bedenkingen. Wordt de verklaring van geen bedenkingen geweigerd, dan moet het college de omgevingsvergunning eveneens weigeren.

In dit raadsvoorstel wordt er, rekening houdend met uw eerdere behandeling van het dossier, het door het presidium terugsturen van het raadsvoorstel naar het college, het coalitieakkoord 2019 - 2022 'Aan de slag!' van 8 mei 2019 en het raadsakkoord van 16 mei 2019, voorgesteld om de verklaring van geen bedenkingen voor de aanvraag omgevingsvergunning van innogy te weigeren. De verklaring van geen bedenkingen kan op grond van artikel 6.5 van het Besluit Omgevingsrecht (Bor) slechts worden geweigerd in het belang van een goede ruimtelijke ordening.

In dit raadsvoorstel wordt er onderbouwd waarom er bij de aanvraag omgevingsvergunning van innogy voor Windpark Karolinapolder geen sprake is van een goede ruimtelijke ordening. Tevens wordt er ingegaan op de behandeling van de ingediende zienswijzen.

In dit raadsvoorstel wordt er voorgesteld om:

1. conform het bijgesloten raadsbesluit (kenmerk BM1903061) de ingediende zienswijzen ontvankelijk, niet-ontvankelijk, gegrond, ongegrond en deels ongegrond te verklaren conform het document 'Nota van beantwoording zienswijzen, Windpark Karolinapolder nabij Dinteloord Gemeente Steenbergen' (kenmerk BBM1900814);
2. conform het bijgesloten raadsbesluit (kenmerk BM1903061) de verklaring van geen bedenkingen te weigeren voor Windpark Karolinapolder.

2. Achtergrond

De achtergrond is hieronder in chronologische volgorde op een rij gezet.

- Regiobod voor de realisatie van windenergie van 13 oktober 2011;
- bij raadsbesluit van 31 mei 2012 is de gemeentelijke ruimtelijke structuurvisie vastgesteld;
- op 22 september 2016 heeft de gemeenteraad de sociale randvoorwaarden voor duurzame energieprojecten vastgesteld;
- middels een brief van 28 november 2017 heeft innogy een principeverzoek ingediend (kenmerk 1704874);
- raadsmededeling van 19 december 2017 over de windturbines aan de Karolinadijk te Dinteloord (kenmerk BM1704536). Als bijlage is de intentieovereenkomst bijgesloten (kenmerk 1704998);
- het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant heeft op 9 januari 2018 besloten om haar beslissingsbevoegdheid over te dragen aan het college van burgemeester en wethouders;
- het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Steenbergen heeft op 30 januari 2018 besloten dat door innogy geen milieueffectrapportage hoeft te worden opgesteld;
- op 2 februari 2018 heeft innogy een ontheffing Wet Natuurbescherming aangevraagd bij de provincie. Voor dit onderdeel is de provincie bevoegd gezag;
- op 5 februari 2018 heeft innogy een aanvraag omgevingsvergunning ingediend voor de realisatie van Windpark Karolinapolder;
- raadsbesluit van 31 mei 2018 en bijbehorend raadsvoorstel om een ontwerp verklaring van geen bedenkingen af te geven (kenmerken BM1801306 en BM1801305);
- op 7 juni 2018 is de zienswijzenprocedure gestart. Tegen de ontwerpbesluiten (ontwerp omgevingsvergunning en ontwerp verklaring van geen bedenkingen) zijn meerdere (43 zelfstandige) zienswijzen ingediend;
- collegebesluit van 14 augustus 2018 om geen raadsvoorstel aan te bieden voor de raadsbehandeling in september 2018 (raadsmededeling kenmerk BM1803448);
- brief van het college van burgemeester en wethouders aan de provincie van 25 september 2018 waarin de te doorlopen processtappen en inhoudelijke stappen zijn opgenomen (kenmerk UM180717);
- beeldvormende raadsvergadering van 29 oktober 2018 (kenmerk verslag RD1800051);
- opiniërende behandeling in de oordeelsvormende raadsvergadering van 3 december (kenmerk BM1805382);
- raadsmededeling van 15 januari 2019 over de windturbines aan de Karolinadijk te Dinteloord (kenmerk BM1900162);
- oordeelsvormende behandeling op 13 maart 2019 van het raadsvoorstel van 26 februari 2019 (kenmerk BM1900642);
- raadsbrief van 21 maart 2019 (kenmerk UM1901923);
- besluit van het presidium van 21 maart 2019 om het raadsvoorstel van 26 februari 2019 terug te sturen naar het college van burgemeester en wethouders (kenmerk RD1900013);

- raadsmededeling van 16 april 2019 over Windpark Karolinapolder (kenmerk BM1901592);
- coalitieakkoord 2019 – 2022 'Aan de slag!' van 8 mei 2019 en het raadsakkoord van 16 mei 2019;
- het college van burgemeester en wethouders heeft de provincie middels een brief van 21 mei 2019 (kenmerk UM1903690) op de hoogte gebracht van uw raadsakkoord en uw standpunt over de ruimte voor realisatie van windenergie in de gemeente Steenbergen. In een brief van 24 juni 2019 heeft de provincie gereageerd (kenmerk 1902427);
- raadsmededeling van 3 juli 2019 over de stand van zaken over het dossier Windpark Karolinapolder en de uitvoering van het raadsakkoord (kenmerk BM1903082).

3. Overwegingen

Onder '1. Inleiding' is reeds globaal ingegaan op een aantal belangrijke onderdelen voor Windpark Karolinapolder. In dit hoofdstuk vindt voor de verschillende onderdelen een nadere uitwerking plaats. Er wordt ingegaan op:

- A. Achtergrondinformatie;
- B. De ruimtelijke procedure.

A. Achtergrondinformatie

In deze paragraaf wordt nadere informatie gegeven over:

1. het regiobod voor de realisatie van windenergie;
2. de gemeentelijke ruimtelijke structuurvisie;
3. Steenbergen energieneutraal in 2040;
4. de Elektriciteitswet 1998, bevoegdheden en de brief van de minister van Economische zaken en klimaat van 10 juli 2018;
5. het raadsakkoord van 16 mei 2019.

1. Regiobod voor de realisatie van windenergie

De Regio West-Brabant heeft in de brief van 13 oktober 2011 een bod gedaan aan de provincie Noord-Brabant voor de realisatie van windenergie. Dit regionale bod is gedaan om een bijdrage te leveren aan de duurzaamheidsdoelstelling voor 2020.

In het regiobod is eveneens een aandeel voor de gemeente Steenbergen opgenomen. Ons aandeel is vastgelegd in de gemeentelijke ruimtelijke structuurvisie. Hierbij gaat het over de realisatie van windenergie op het Agro & Food Cluster Nieuw Prinsenland en de opschaling van de vier windturbines aan de Karolinadijk te Dinteloord. Hieronder wordt nader ingegaan op onze structuurvisie.

2. De gemeentelijke ruimtelijke structuurvisie

Op 31 mei 2012 heeft de gemeenteraad de ruimtelijke structuurvisie vastgesteld. In de structuurvisie is het ruimtelijke beleid voor de realisatie van windturbines opgenomen. Hieronder zijn de relevante passages vanuit de vastgestelde structuurvisie opgenomen.

Windmolens

De gemeente Steenbergen wil de kenmerkende waardevolle openheid van het landschap beschermen en behouden. De plaatsing van windturbines (ook in parken en lijnopstellingen) tast de waardevolle openheid van het Steenbergse landschap op een onaanvaardbare wijze aan en ondermijnt daarmee ook de toeristisch recreatieve ambities van de gemeente.

Windmolens kunnen enkel geclusterd worden gerealiseerd binnen het hoogdynamische gebied AFC Nieuw Prinsenland. Naast het bovenstaande is de gemeente eveneens bereid om medewerking te verlenen aan de opschaling van de bestaande windturbines aan de Karolinadijk te Dinteloord. Bij de opschaling van de bestaande windturbines gaat het om het vervangen van de bestaande windmolens door windturbines met meer vermogen.

Als gevolg van de opschaling zal het aantal windturbines niet toenemen.

Door het bovenstaande beleid wil de gemeente Steenbergen een bijdrage leveren aan de realisatie van duurzame energie in de vorm van windenergie.

De gemeente Steenbergen stelt voor de uitvoering van dit beleid de volgende voorwaarden:

- *De gemeente streeft naar de ontwikkeling van een zo hoog mogelijk vermogen (in megawatts) met zo weinig mogelijk windturbines;*
- *De realisering van windturbines gaat gepaard met een kwaliteitsverbetering van het Steenbergse landschap. De verbetering kan betrekking hebben op de kwaliteit van bodem, water, natuur, landschap, cultuurhistorie of de extensieve recreatieve mogelijkheden van het gebied.*

Kostenverhaal & kwaliteitsverbetering van Steenbergen

De realisatie van windturbines moet eveneens gepaard gaan met een kwaliteitsverbetering van het Steenbergse landschap. De verbetering kan betrekking hebben op de kwaliteiten van bodem, water, natuur, landschap, cultuurhistorie of de extensieve recreatieve mogelijkheden van het gebied. Bij de realisatie van windenergie wordt uitgegaan van een kwaliteitsverbetering van het Steenbergse landschap welke overeenkomt met een eenmalig bedrag van € 15.000 per megawatt. De kwaliteitsverbetering kan in, nabij het plangebied of elders binnen de gemeente worden gerealiseerd. Ook dit genoemde bedrag is geen vaststaand gegeven en kan middels een apart raadsbesluit in de toekomst worden gewijzigd.

3. Steenbergen energieneutraal in 2040

De gemeente Steenbergen heeft als ambitie om energieneutraal te zijn in 2040. Op 8 oktober 2016 is de Verklaring van Steenbergen - samen werken aan een energieneutraal Steenbergen 2040' ondertekend door de gemeente en haar verschillende maatschappelijke partners. In de in november 2018 vastgestelde programmabegroting is deze doelstelling eveneens verankerd.

4. De Elektriciteitswet 1998, bevoegdheden en de brief van de minister van Economische zaken en klimaat van 10 juli 2018

• De Elektriciteitswet 1998 en bevoegdheden

Op grond van de Elektriciteitswet 1998 is de provincie bevoegd gezag voor windparken van ten minste 5 maar niet meer dan 100 MW.

Het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant heeft op 9 januari 2018 besloten om haar beslissingsbevoegdheid over te dragen aan het college van burgemeester en wethouders.

Wordt er door de gemeente afwijzend besloten op de aanvraag omgevingsvergunning van innogy, dan kan innogy de provincie verzoeken om een inpassingsplan toe te passen. De provincie moet hierbij toetsen aan de Elektriciteitswet 1998. De provincie Noord-Brabant heeft haar realisatienorm (470,5 MW opgesteld vermogen in 2020) nog niet gehaald.

• Brief minister van Economische zaken en klimaat van 10 juli 2018

De minister van Economische zaken en klimaat heeft in een brief van 10 juli 2018 onder andere het volgende opgenomen:

Op naar 6.000 MW wind op land

Bij sommige partijen van het Energieakkoord bestaan zorgen over de haalbaarheid van de 6.000 MW in 2020 en over de beschikbaarheid van voldoende gekwalificeerd personeel. Ik deel deze zorgen en verwacht dat de 6.000 MW in 2020 niet geheel gerealiseerd zal zijn. Dat neemt niet weg dat ik me onverminderd blijf inzetten samen met provincies, gemeenten en de andere betrokken partijen. De toegenomen projectcapaciteit biedt perspectief.

Met de provincies heb ik afgesproken dat, in zoverre de 6.000 MW doelstelling niet tijdig gerealiseerd wordt, het restant van de opgave verdubbeld zal worden. Deze verdubbeling zal dan gerealiseerd worden in de periode 2021-2023. De verdubbeling boven de 6.000 MW kan bestaan uit wind op land, maar mag ook deels met andere vormen van hernieuwbare energie gerealiseerd worden, mits deze additioneel zijn aan het beeld van de Nationale Energieverkenning (NEV). Denk hierbij aan zon-PV en geothermie.

Mocht dit aan de orde zijn dan zal het percentage hernieuwbare energie in 2023 verder toenemen dan de volgens de NEV 2017 verwachte 17,3%. Ik ben blij met de toezegging van de provincies dat zij de eventuele restopgave zullen verdubbelen. De Borgingscommissie heeft waardering uitgesproken voor deze afspraak met de provincies.

5. Raadsakkoord van 16 mei 2019

Op donderdag 16 mei 2019 heeft de gemeenteraad het coalitieakkoord 2019-2022 'Aan de slag!' (van 8 mei 2019) vastgesteld als raadsakkoord. Tevens is aan het college de opdracht gegeven om het raadsakkoord uit te voeren. Over het onderwerp windenergie in relatie tot de aanvraag omgevingsvergunning van innogy voor Windpark Karolinapolder is het onderstaande opgenomen.

Windenergie en de opgave energietransitie 2030

Wij ontkomen er niet aan dat we als gevolg van het nationale klimaatbeleid voor 2030 ook een opgave voor de realisatie van windenergie hebben. Deze opgave wordt via het Rijk en de provincie aan ons opgelegd. Wij willen voor 2030 maximaal voldoen aan de bijbehorende opgave voor de energietransitie van de gemeente Steenberg.

Wij hebben voor de grootschalige opwekking van duurzame energie een voorkeur voor het gebruiken van zonne-energie, maar we willen voorkomen dat er in de Karolinapolder megawindturbines geplaatst worden. Om deze (ruimtelijk) onverantwoorde windturbines te voorkomen en om toch aan de opgave voor windenergie te voldoen, staan wij toe dat er langs het Volkerak in de Dinteloordse polders in een lijnopstelling maximaal 8 windturbines (gezien vanuit Dinteloord in de richting Steenberg) met een tiphoogte lager dan 150 meter worden geplaatst. De realisatie van deze windturbines kan worden gecombineerd met maximaal 30 hectare zonnepanelen. De resterende opgave 60 ha zonnepanelen wordt eveneens ingevuld.

Een andere variant voor de realisatie van windenergie is voor ons niet bespreekbaar. Wij gaan in deze bestuursperiode geen besluit nemen om nog meer windturbines te plaatsen.

B. De ruimtelijke procedure

Bij dit onderdeel wordt nader ingegaan op:

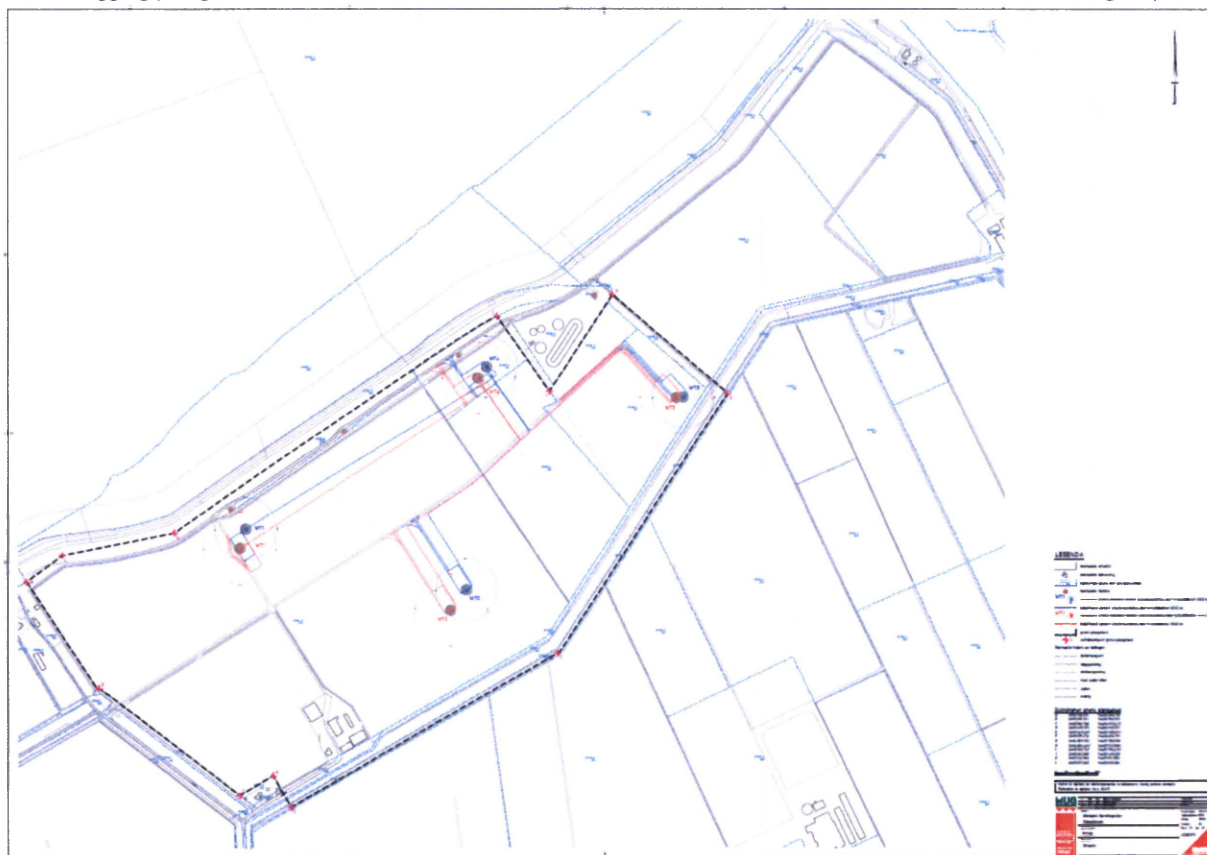
1. De ingediende aanvraag omgevingsvergunning;
2. Zienswijzenprocedure;
3. Het planologisch kader en beslissingsbevoegdheid;
4. Verklaring van geen bedenkingen en een goede ruimtelijke ordening;
5. De aanvraag omgevingsvergunning van innogy is in strijd met een goede ruimtelijke ordening;
6. Vervolgproces.

1. De ingediende aanvraag omgevingsvergunning

Op 5 februari 2018 heeft innogy een aanvraag omgevingsvergunning ingediend voor de realisatie van Windpark Karolinapolder. De bestaande windturbines aan de Karolinadijk te Dinteloord worden gesaneerd en er worden in een clusteropstelling niet aan de Karolinadijk, maar in de Karolinapolder vier nieuwe windturbines gerealiseerd. Het aantal windturbines blijft gelijk, maar het vermogen neemt toe van 2,4 MW naar tussen de minimaal 12 MW en maximaal 21,6 MW. De aanvraag betreft de bouw, het oprichten en in werking hebben van een nog nader te specificeren windturbintype. In de aanvraag is gewerkt met een bandbreedte voor de minimale (180 meter tiphoogte) en maximale hoogte (234 meter tiphoogte). Bij onderbouwing van het initiatief is uitgegaan van een worst case benadering, zodat de maximale gevolgen voor de omgeving in beeld zijn gebracht. Hierbij gaat het over: geluid, slagschaduw, natuur en andere ruimtelijk relevante aspecten.

Globale ligging plangebied (links, rood omcirkeld) en locatie van de bestaande windturbines (rechts, blauw aangestipt).

Indicatie clusteropstelling van de nieuwe windturbines.

Impressie van de clusteropstelling met een rotordiameter 120 meter. Deze impressie sluit aan bij de opstellingsvariant met een tiphoogte van ongeveer 180 meter. (bron: ROM 3D)

Impressie van de clusteropstelling met een rotordiameter 140 meter. Deze impressie sluit aan bij de opstellingsvariant met een tiphoogte van ongeveer 210 meter. (bron: ROM 3D)

Aangezien er op grond van het geldende bestemmingsplan geen medewerking kan worden aan de realisatie van Windpark Karolinapolder is er tevens een omgevingsvergunning voor handelen in strijd met de regels ruimtelijke ordening op grond van artikel 2.1, lid 1 sub c van de Wabo (een afwijking van het bestemmingsplan) vereist.

2. Zienswijzenprocedure

Op 7 juni 2018 is voor de ontwerp omgevingsvergunning en de ontwerp verklaring van geen bedenkingen voor windpark Karolinapolder de zienswijzenprocedure gestart. Naar aanleiding van de terinzagelegging zijn er 43 zelfstandige zienswijzen ingediend. Deze zienswijzen zijn besproken in de bijgesloten nota van beantwoording zienswijzen.

3. Het planologisch kader en beslissingsbevoegdheid

Op grond van het geldende bestemmingsplan Buitengebied Dinteloord en Prinsenland (vastgesteld door de gemeenteraad op 24 september 2015, NL.IMRO.0851.bgBPdtlgeheel-v002) kan er geen medewerking worden verleend aan de aanvraag omgevingsvergunning voor de realisatie van de windturbines in de Karolinapolder.

Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant hebben op 9 januari 2018 besloten om haar beslissingsbevoegdheid over te dragen aan het college van burgemeester en wethouders.

innogy heeft in haar aanvraag gekozen voor het instrument omgevingsvergunning met een afwijking van het bestemmingsplan. Voor deze procedure is het college van burgemeester en wethouders bevoegd gezag. U bent het bevoegde orgaan voor het besluit over de verklaring van geen bedenkingen.

4. Verklaring van geen bedenkingen en een goede ruimtelijke ordening

Aangezien er op grond van het geldende bestemmingsplan geen medewerking kan worden verleend aan de realisatie van de windturbines is er tevens een omgevingsvergunning voor handelen in strijd met de regels ruimtelijke ordening op grond van artikel 2.1, lid 1 sub c van de Wabo juncto artikel 2.12, eerste lid, onder a, onder 3° Wabo (een afwijking van het bestemmingsplan) vereist. In het kader van de bijbehorende procedure dient u een besluit te nemen over de verklaring van geen bedenkingen (als bedoeld in artikel 2.27 Wabo juncto artikel 6.5 Bor).

Voor het afgeven van een verklaring van geen bedenkingen geldt dat deze verklaring enkel kan worden verleend of geweigerd. Er kan geen sprake zijn van een gedeeltelijke verklaring. Wel kunt u aanvullende voorwaarden stellen. De verklaring van geen bedenkingen kan op grond van artikel 6.5 van het Besluit Omgevingsrecht (Bor) slechts worden geweigerd in het belang van een goede ruimtelijke ordening.

Bij raadsbesluit van 20 december 2012 zijn er categorieën van gevallen aangewezen waarvoor geen verklaring van geen bedenkingen hoeft te worden aangevraagd (kenmerk BM1202122). De aanvraag omgevingsvergunning van innogy valt niet onder de werking van dit besluit en hiervoor dient dan ook een apart besluit te worden genomen.

In dit raadsvoorstel wordt er voorgesteld om de verklaring van geen bedenkingen te weigeren in het belang van een goede ruimtelijke ordening. Nadat u dit besluit heeft genomen, dient het college de aanvraag omgevingsvergunning van innogy te weigeren.

5. De aanvraag omgevingsvergunning van innogy is in strijd met een goede ruimtelijke ordening

In dit onderdeel wordt inzicht gegeven in de ruimtelijke afweging. Rekening houdend met uw eerdere behandeling van het dossier, het door het presidium terugsturen van het raadsvoorstel, het coalitieakkoord 2019 - 2022 'Aan de slag!' van 8 mei 2019 en het raadsakkoord van 16 mei 2019 en de ingediende zienswijzen, wordt voorgesteld om de verklaring van geen bedenkingen voor de aanvraag omgevingsvergunning van innogy te weigeren. De verklaring van geen bedenkingen kan op grond van artikel 6.5 van het Besluit Omgevingsrecht (Bor) slechts worden geweigerd in het belang van een goede ruimtelijke ordening. In dit raadsvoorstel wordt er onderbouwd waarom er bij de aanvraag omgevingsvergunning van innogy voor Windpark Karolinapolder geen sprake is van een goede ruimtelijke ordening. Hieronder wordt dit nader onderbouwd.

Waarom is de aanvraag omgevingsvergunning van innogy in strijd met een goede ruimtelijke ordening?

In dit onderdeel wordt onderbouwd waarom de aanvraag omgevingsvergunning van innogy in strijd is met een goede ruimtelijke ordening. Hierbij wordt er achtereenvolgens ingegaan op de volgende onderwerpen:

- A. Strijd met de gemeentelijke ruimtelijke structuurvisie;
- B. Onaanvaardbare/onevenredige aantasting van het landschap, woon- en leefklimaat en/of leefbaarheid;
- C. Overig.

De aanvraag omgevingsvergunning en bijbehorende bijlagen (waaronder de ruimtelijke onderbouwing) zijn door innogy en haar experts opgesteld en aangeleverd. De gemeente onderschrijft de opgenomen conclusies niet en concludeert dat er bij de aanvraag omgevingsvergunning van innogy sprake is van strijd met een goede ruimtelijke ordening.

A. Strijd met de gemeentelijke ruimtelijke structuurvisie

Op 31 mei 2012 heeft de gemeenteraad de ruimtelijke structuurvisie vastgesteld. In de structuurvisie is het ruimtelijke beleid voor de opschaling van windturbines aan de Karolinadijk te Dinteloord opgenomen. Reeds eerder in dit raadsvoorstel zijn de relevante passages uit de structuurvisie opgenomen. Voor de beoordeling van de aanvraag omgevingsvergunning van innogy is de uitleg van de onderstaande regels van belang.

1. *Naast het bovenstaande is de gemeente eveneens bereid om medewerking te verlenen aan de opschaling van de bestaande windturbines aan de Karolinadijk te Dinteloord. Bij de opschaling van de bestaande windturbines gaat het om het vervangen van de bestaande windmolens door windturbines met meer vermogen. Als gevolg van de opschaling zal het aantal windturbines niet toenemen.*
2. *De gemeente streeft naar de ontwikkeling van een zo hoog mogelijk vermogen (in megawatts) met zo weinig mogelijk windturbines.*
3. *De gemeente Steenbergen wil de kenmerkende waardevolle openheid van het landschap beschermen en behouden. De plaatsing van windturbines (ook in parken en lijnopstellingen) tast de waardevolle openheid van het Steenbergse landschap op een onaanvaardbare wijze aan en ondermijnt daarmee ook de toeristisch recreatieve ambities van de gemeente.*

Op grond van de structuurvisie wordt er geconcludeerd dat er geen medewerking kan worden verleend aan het voorliggende initiatief van innogy. De aanvraag omgevingsvergunning is in strijd met de ruimtelijke structuurvisie. Hierdoor is er bij de aanvraag omgevingsvergunning van innogy geen sprake van een goede ruimtelijke ordening. Een nadere uitleg volgt hieronder.

- Op dit moment staan er aan de Karolinadijk te Dinteloord 4 windturbines in een lijnopstelling. De windturbines hebben een tiphoogte van ongeveer 80 meter. De bestaande windturbines zijn geplaatst op of dicht tegen de waterkering langs het Volkerak. De afstand van de windturbines tot de kern Dinteloord bedraagt ongeveer minimaal 1200 meter.

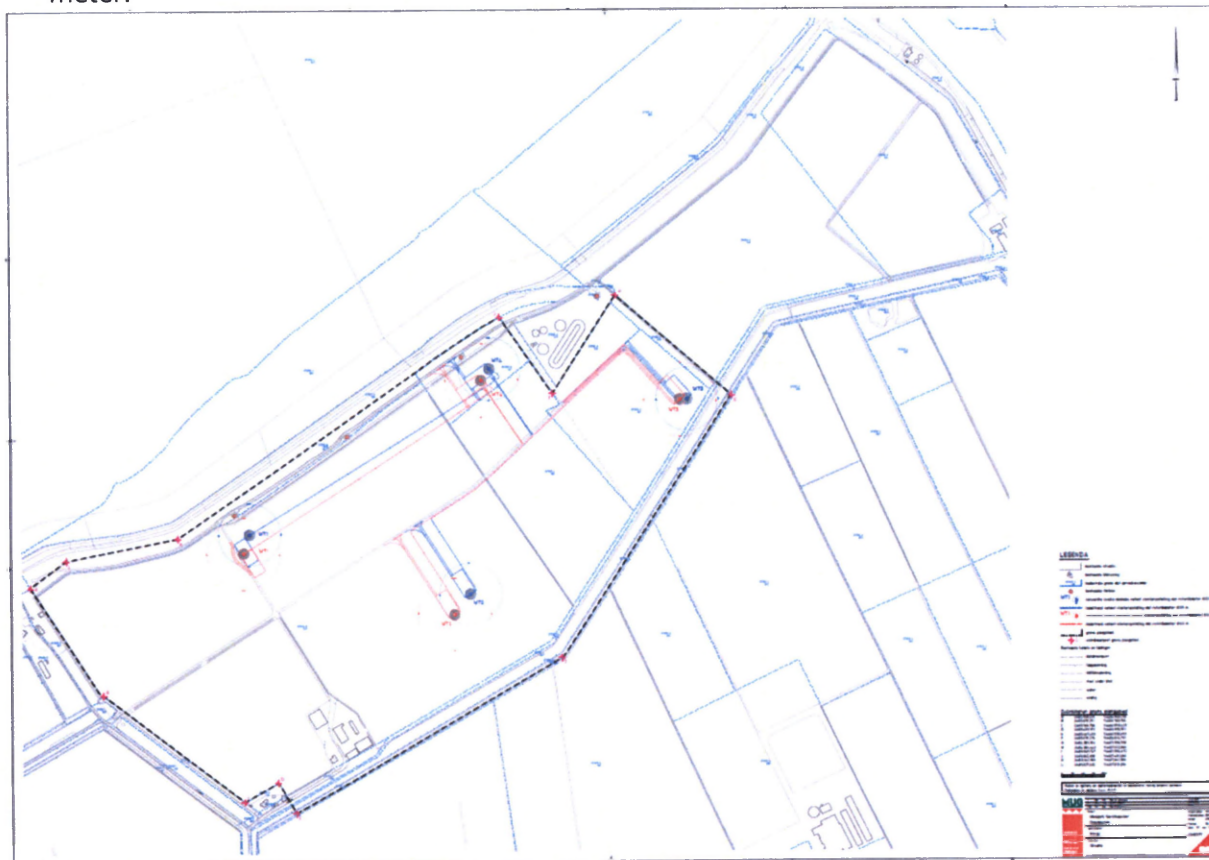
Bestaande situatie met de huidige locatie windturbines met een blauwe stip aangegeven.

Luchtfoto van de bestaande situatie.

innogy heeft in haar aanvraag omgevingsvergunning van 5 februari 2018 een clusteropstelling van vier windturbines opgenomen. De vier bestaande windturbines op of nabij de waterkering langs het Volkerak moeten worden gesaneerd en de vier nieuw te realiseren windturbines zijn op een andere locatie in een clusteropstelling in de Karolinapolder geïmplementeerd. Het opgesteld vermogen neemt toe van 2,4 MW naar tussen de minimaal 12 MW en maximaal 21,6 MW. In de aanvraag is gewerkt met een bandbreedte voor de minimale (180 meter tiphoogte) en maximale hoogte (234 meter tiphoogte). De windturbines zijn door innogy veel dichterbij de kern geïmplementeerd. De minimale afstand tot de kern Dinteloord bedraagt minder dan 800 meter.

Indicatie clusteropstelling van de nieuwe windturbines.

Uit het bovenstaande blijkt al dat er geen sprake is van opschaling in de zin van de gemeentelijke ruimtelijke structuurvisie. Het bestaande windpark aan de Karolinadijk en het nieuwe Windpark Karolinapolder staan ruimtelijk gezien op twee verschillende locaties. Er is ruimtelijk gezien geen sprake van opschaling van maar van vernieuwing;

- de bestaande windturbines staan in een lijnopstelling op de Karolinadijk te Dinteloord nabij het Volkerak op een veel grotere afstand van de kern. De nieuwe windturbines dienen op grond van de structuurvisie eveneens aan de Karolinadijk te worden gerealiseerd. Deze woorden zijn letterlijk opgenomen. In de structuurvisie is immers de volgende zin opgenomen: 'Naast het bovenstaande is de gemeente eveneens bereid om medewerking te verlenen aan de opschaling van de bestaande windturbines aan de Karolinadijk te Dinteloord.'. Vervolgens is in de structuurvisie de volgende zin opgenomen: 'Bij de opschaling van de bestaande windturbines gaat het om het vervangen van de bestaande windmolens door windturbines met meer vermogen.'. Uit het gebruik van de woorden 'vervangen van de bestaande windmolens' uit deze zin in combinatie met de woorden 'aan de Karolinadijk' uit de eerdergenoemde zin, blijkt dat er bij de aangevraagde clusteropstelling niet wordt voldaan aan de gemeentelijke structuurvisie. De bestaande windturbines vormen een lijnopstelling. De aangevraagde windturbines staan niet aan de Karolinadijk en staan evenmin op of nabij de locaties van de bestaande windturbines, die in een lijnopstelling aanwezig zijn.

- Een grammaticale interpretatie, die eveneens voldoende rechtszekerheid moet bieden voor de Steenbergse bevolking, biedt geen ruimte voor het toestaan van de door innogy aangevraagde clusteropstelling. Het aangevraagde plan is ruimtelijk niet afgestemd op en voldoet dan ook niet aan de geldende ruimtelijke structuurvisie. De nieuwe windturbines moeten op ruimtelijk dezelfde locatie worden gerealiseerd. Dit is bij de aangevraagde clusteropstelling niet het geval;
- er is in de aanvraag omgevingsvergunning van innogy geen sprake van een lijnopstelling, maar van een clusteropstelling. De bestaande windturbines staan in een lijnopstelling. De nieuwe windturbines dienen op grond van de structuurvisie eveneens in een lijnopstelling te worden gerealiseerd. Dit sluit aan bij de bestaande situatie, de interpretatie van de structuurvisie en de rechtszekerheid voor de Steenbergse bevolking. De nieuwe windturbines moeten op ruimtelijk dezelfde locatie worden gerealiseerd. Dit is bij de aangevraagde clusteropstelling niet het geval;
  - innogy heeft vanwege de door haar gemaakte afspraken met de grondeigenaar van de gronden behorende bij de clusteropstelling geen lijnopstelling, maar enkel een clusteropstelling aangevraagd. Niet een ruimtelijke afweging, maar een economische/privaatrechtelijke afweging is voor innogy de reden geweest om een clusteropstelling aan te vragen. Daarentegen was de gemeente in de veronderstelling dat innogy de grondposities voor een lijnopstelling wel had geregeld. Dit heeft innogy de gemeente immers gemeld. Zie de gesloten intentieovereenkomst tussen innogy en het college van burgemeester en wethouders van 19 december 2017 (kenmerk 1704998). Onder overweging 1 is het volgende opgenomen: 'innogy is ontwikkelaar en exploitant van vier (4) bestaande windturbines aan de Karolinadijk te Dinteloord, gemeente Steenbergen, innogy heeft grondpositie-contracten gesloten met grondeigenaren in het gebied die het mogelijk maken de bestaande windturbines te vervangen door vier (4) nieuwe windturbines ("de Windturbines") ter vervanging van eerdergenoemde windturbines ("Repowering") in een nieuw te realiseren windpark.' In artikel 2.3 is het volgende opgenomen: 'Deze overeenkomst heeft louter betrekking op het op bijlage 2 weergegeven zoekgebied uit het Regionaal 'Aanbod windenergie West-Brabant', in welk gebied innogy rechten heeft verworven.'. Zie tevens bijlage 2. Hierbij wordt ook verwezen naar het principeverzoek van innogy (brief van 28 november 2017, kenmerk 1704874). Hierin is het volgende opgenomen: 'innogy heeft met grondeigenaren in het gebied een overeenkomst die het mogelijk maakt om in het zoekgebied (zie bijlage 1) rond het huidige windpark 4 nieuwe moderne en grotere turbines te realiseren.' Bijlage 1 uit het principeverzoek komt overeen met bijlage 2 uit de intentieovereenkomst. Niet enkel de gemeente, maar ook de klankbordgroep en de regiegroep gingen als gevolg van de uitlatingen van innogy uit van een lijnopstelling. In de op 24 januari 2018 aangeleverde aanmeldingsnotitie is ook een lijnopstelling opgenomen. Net voor het indienen van de aanvraag omgevingsvergunning heeft innogy de gemeente en de regiegroep gemeld dat ze de grondposities voor de lijnopstelling niet heeft geregeld en vervolgens is er op 5 februari 2018 een clusteropstelling aangevraagd. Hiermee nam innogy zelfstandig een bewust risico;
  - vanuit de door innogy aangeleverde aanmeldingsnotitie van 24 januari 2018 is gebleken dat een lijnopstelling uitvoerbaar is. Eveneens scoort de lijnopstelling ruimtelijk beter op onderdelen als: landschap (de clusteropstelling is onder andere ongelijk gevormd en wordt niet als gelijk waargenomen), geluid (er is minder geluid voor de kern Dinteloord), slagschaduw (er is minder slagschaduw richting de kern Dinteloord). Als gevolg van het bovenstaande scoort een lijnopstelling ruimtelijk ook beter op woon- en leefklimaat en leefbaarheid, met name voor de kern Dinteloord;
  - kijkend naar de bestaande landschapsstructuur van de grootschalige open zeeleipolder met de bijbehorende dijkstructuren en de overgang naar het Volkerak, is een lijnopstelling ruimtelijk verantwoord. Een clusteropstelling sluit niet aan bij de aanwezige landschappelijke kenmerken. Het bestaande windturbinepark bestaat uit een lijnopstelling en is hiermee afgestemd op het landschap. Vanuit de gemeentelijke structuurvisie is het beschermen van de waardevolle openheid en het voorkomen van een onaantastbare aantasting van landschap een uitgangspunt. Een clusteropstelling is hiermee niet in lijn. De gekozen clusteropstelling is een soort van ruit waarbij de lijnen niet parallel lopen (onregelmatige vorm).

- Ook komt de kern Dinteloord als gevolg van de clusteropstelling visueel tussen verschillende windparken in te liggen. De ongelijk gevormde clusteropstelling wordt niet als gelijk waargenomen. De nieuwe windturbines moeten op ruimtelijk dezelfde locatie worden gerealiseerd. Dit is bij de aangevraagde clusteropstelling niet het geval;
- de door innogy aangevraagde windturbines zijn landschappelijk gezien onaanvaardbaar dichtbij de kern van Dinteloord (en onder andere het bebouwingslint Stoofdijk) gepositioneerd. Eveneens betekent dit een onaanvaardbare (aanmerkelijke) verslechtering van het woon- en leefklimaat van de kern Dinteloord en (onder andere het bebouwingslint Stoofdijk). De bestaande windturbines staan in een lijnopstelling op de Karolinadijk te Dinteloord nabij het Volkerak op een veel grotere afstand van de kern. De nieuwe windturbines dienen op grond van de structuurvisie eveneens in een lijnopstelling aan de Karolinadijk te worden gerealiseerd;
  - ruimtelijk gezien is er geen sprake van opschaling, maar van vernieuwing. innogy praat in haar aanvraag omgevingsvergunning ook niet over Windpark Karolinadijk, maar over Windpark Karolinapolder. De oude windturbines aan de Karolinadijk (lijnopstelling) worden verwijderd. De aangevraagde windturbines staan verderop in de Karolinapolder (clusteropstelling). Dit is ruimtelijk gezien niet hetzelfde gebied;
  - ruimtelijk gezien is er geen sprake van opschaling. De bestaande windturbines staan binnen de enkelbestemmingen 'overig – dijk' (twee windturbines), 'bedrijf – nutsvoorziening' (één windturbine) en 'agraris met waarden – natuur en landschapswaarden' (één windturbine). Daarnaast staan drie van de vier bestaande windturbines binnen de dubbelbestemming 'waterstaat -waterkering'. Ten slotte staan de vier bestaande windturbines binnen de functieaanduiding 'windturbinepark'. De door innogy aangevraagde windturbines zijn enkel gepositioneerd binnen de enkelbestemming 'agraris met waarden – natuur en landschapswaarden'. Er is bij de realisatie van de nieuwe windturbines geen sprake van hetzelfde ruimtelijke gebruik. Evenmin is er ruimtelijk gezien sprake van hetzelfde gebied;
  - voor twee van de door innogy aangevraagde windturbines is, gezien de structuurvisie, in ieder geval geen sprake van opschaling. Hierbij gaat het om de twee locaties van de aangevraagde clusteropstelling die niet gelegen zijn aan de Karolinadijk te Dinteloord. Er is bij de aanvraag omgevingsvergunning van innogy voor het Windpark Karolinapolder dan ook geen sprake van opschaling, maar van vernieuwing / een nieuw windturbinepark. Er is bij de realisatie van de nieuwe windturbines geen sprake van hetzelfde ruimtelijke gebruik. Evenmin is er ruimtelijk gezien sprake van hetzelfde gebied;
  - conform de NWEA gedragscode (Gedragscode Acceptatie & Participatie Windenergie op Land) is er geen sprake van opschaling, maar van vernieuwen. Naast de grammaticale interpretatie van de gemeentelijke ruimtelijke structuurvisie, geeft de tekst uit de gedragscode aan dat de ontwikkelaars (inclusief innogy) zelf ook vinden dat er bij de aanvraag omgevingsvergunning van innogy geen sprake is van opschaling. In de gedragscode is de volgende tekst opgenomen: 1.3 Vervanging/ opschaling oude turbines. Indien een windmolen wordt vervangen door een nieuwe windmolen is sprake van een ontwikkeltraject van een initiatiefnemer, dus de Gedragscode blijft van toepassing. Dit geldt niet indien een turbine-exploitant de bestaande turbines na hun levensduur vervangt door dezelfde. De grens hiertussen kan onduidelijk zijn. Uitgangspunt is dat indien het bestemmingsplan (bij ingaan van Omgevingswet wordt dit omgevingsplan) wordt gewijzigd er een nieuwe situatie ontstaat. In alle gevallen geldt dat de initiatiefnemer de omgeving wel dient te informeren.' Uit de bovenstaande tekst blijkt dat er, conform de gedragscode, sprake is van opschaling indien een turbine-exploitant de bestaande turbines na hun levensduur vervangt door dezelfde. Hieruit blijkt eveneens dat het bij opschaling gaat om een vervanging op dezelfde locatie. Bij de door innogy aangevraagde clusteropstelling is hiervan geen sprake;
  - met lagere windturbines, die beter passen in het landschap en beter zijn voor het woon- en leefklimaat en de leefbaarheid, kan eveneens genoeg of zelfs meer opgesteld vermogen in megawatt (MW) worden gerealiseerd. Een windturbine met een tiphoogte van lager dan 150 meter kan ongeveer 3,5 - 4 MW opgesteld vermogen per windturbine realiseren. innogy rekent met soortgelijke cijfers voor windturbines met een tiphoogte van 210 of 180 meter.

- Bij windturbines met een tiphoogte van ongeveer 180 meter wordt door innogy ook aangegeven dat het om 3 MW opgesteld vermogen per windturbine kan gaan. Bij windturbines met een tiphoogte van ongeveer 210 meter wordt door innogy ook aangegeven dat het om 3,45 MW opgesteld vermogen per windturbine kan gaan. De aanvraag omgevingsvergunning van innogy sluit niet aan bij de structuurvisie;
- in de aanvraag omgevingsvergunning is een range van 12 MW tot 21,6 MW aan opgesteld vermogen opgenomen. In het primaire en secundaire vrijwillige aanbod voor de sociale randvoorwaarden zitten voor het opgesteld vermogen eveneens grote verschillen bij windturbines die nagenoeg even hoog zijn. Dit grote verschil sluit niet aan bij de structuurvisie;
- de gemeentelijke opgave voor de opschaling betreft (minimaal) 12 MW opgesteld vermogen. Zie de bevoegdheidsoverdracht van de provincie aan de gemeente van 9 januari 2018 (kenmerk 1800138). De gemeentelijke opgave volgt uit het regiobod voor de realisatie van windenergie en is opgenomen in de gemeentelijke ruimtelijke structuurvisie. Deze opgave kan makkelijk worden gehaald met drie of vier windturbines van lager dan 150 meter tiphoogte. Windturbines lager dan 150 meter tiphoogte zijn economisch en ruimtelijk uitvoerbaar en daarmee een variant die ruimtelijk afgewogen had moeten worden. Dit is niet gebeurd in de aanvraag omgevingsvergunning van innogy;
- de gemeentelijke opgave voor de opschaling betreft (minimaal) 12 MW opgesteld vermogen. Zie de bevoegdheidsoverdracht van de provincie aan de gemeente van 9 januari 2018 (kenmerk 1800138). De gemeentelijke opgave volgt uit het regiobod voor de realisatie van windenergie en is opgenomen in de gemeentelijke ruimtelijke structuurvisie. Deze opgave kan makkelijk worden gerealiseerd met drie windturbines in een lijnopstelling en is daarmee een variant die ruimtelijke afgewogen had moeten worden. Dit is niet gebeurd in de aanvraag omgevingsvergunning van innogy. In het verleden heeft innogy ook aangegeven slechts drie in plaats van vier windturbines te willen gaan realiseren;
- uit het door Pondera Consult uitgevoerde onderzoek van 14 november 2018 (kenmerk BBM1801882) blijkt dat innogy in de aanvraag omgevingsvergunning het opgesteld vermogen niet geoptimaliseerd heeft. Een voorbeeld: het in de aanvraag omgevingsvergunning opgenomen minimum van 12 MW opgesteld vermogen is niet gebaseerd op een optimalisatie van windturbines met een tiphoogte van 180 meter;
- in de ruimtelijke structuurvisie is opgenomen dat de gemeente de kenmerkende waardevolle openheid van het landschap wil beschermen en behouden. De plaatsing van windturbines (ook in parken en lijnopstellingen) tast de waardevolle openheid van het Steenbergse landschap op een onaanvaardbare wijze aan en ondermijnt daarmee ook de toeristisch recreatieve ambities van de gemeente. De aanvraag omgevingsvergunning van innogy is ruimtelijk niet afgestemd op het bovenstaande. Ten eerste is er bij de aanvraag geen sprake van opschaling, maar van vernieuwing. Ten tweede is er een onregelmatige clusteropstelling van hoge windturbines aangevraagd. Het aangevraagde cluster is ruimtelijk onverantwoord. Een beter ruimtelijk ontwerp in een lijnopstelling langs het Volkerak met lagere windturbines biedt meer ruimte voor de gemeentelijke toeristisch recreatieve ambities (zowel vanuit het oogpunt van beleving als vanuit de beschikbare ruimte voor ruimtelijke initiatieven).

B. Onaanvaardbare/onevenredige aantasting van het landschap, woon- en leefklimaat en de leefbaarheid

Onder 'A. Strijd met de gemeentelijke ruimtelijke structuurvisie' zijn reeds een aantal onderdelen genoemd die eveneens betrekking hebben op de onaanvaardbare/onevenredige aantasting van het landschap, woon- en leefklimaat en de leefbaarheid. Hieronder wordt aanvullend onderbouwd waarom de aanvraag omgevingsvergunning van innogy leidt tot een onaanvaardbare/onevenredige aantasting van het landschap, woon- en leefklimaat en de leefbaarheid. Hierdoor is er bij de aanvraag omgevingsvergunning van innogy geen sprake van een goede ruimtelijke ordening.

- De door innogy aangevraagde windturbines met een minimale tiphoogte van 180 meter en een maximale tiphoogte van 234 meter zijn niet afgestemd op het landschap.

Ze zijn door innogy afgestemd op haar bedrijfseconomische afwegingen en het doen van een bovenwettelijk (vrijwillig) aanbod voor (ruimere) sociale randvoorwaarden. Deze componenten zijn ruimtelijk niet relevant, dan wel in ieder geval van ondergeschikt belang en dienen ruimtelijk dan ook niet leidend/bepalend te zijn. Windturbines lager dan 150 meter passen beter in het landschap. Deze maatvoering van windturbines sluit aan bij de hoogte van de windturbines op het nabijgelegen Agro & Food Cluster Nieuw Prinsenland, in het aansluitende gebied binnen de gemeente Moerdijk en op Goeree-Overflakkee (gelegen tegenover Dinteloord aan de andere kant van het Volkerak);

- het door innogy aangevraagde Windpark Karolinapolder is een onevenredige en onaanvaardbare aantasting van zowel het landschap als een goed woon- en leefklimaat. Door de grote hoogte van de aangevraagde windturbines zijn deze vanuit vele locaties voor vele waarnemers zichtbaar. De bestaande windturbines aan de Karolinadijk te Dinteloord (tiphoogte van ongeveer 80 meter) zijn vanuit de kern Dinteloord nog grotendeels verscholen achter bebouwing, bomen en dijken. De door innogy aangevraagde windturbines (minimale tiphoogte van 180 meter en een maximale tiphoogte van 234 meter) zijn voor vele inwoners van de kern Dinteloord en de gemeente Steenberg als van de omliggende gemeenten (hinderlijk) zichtbaar. Dit speelt des te meer, omdat innogy in haar aanvraag omgevingsvergunning er vanuit gaat dat er bij Windpark Karolinapolder gebruik wordt gemaakt van obstakelverlichting. De obstakelverlichting zorgt voor hinder bij de waarnemers en tast het woon- en leefklimaat op een onaanvaardbare wijze aan. Voor (de beleving van het) landschap is het gebruik van deze verlichting eveneens een onaanvaardbare aantasting. Bij windturbines lager dan 150 meter tiphoogte is deze obstakelverlichting niet nodig. Bij hogere windturbines kan bijvoorbeeld het gebruik van een radar de hinder van de obstakelverlichting wegnemen. innogy houdt in het kader van haar aanvraag omgevingsvergunning vast aan het gebruik van de hinderlijke obstakelverlichting;
- het is van belang om de beleving van donker (in de grootschalige open zeekelepolders) te borgen. Dit is zowel landschappelijk als voor het woon- en leefklimaat van belang. Als gevolg van de door innogy aangevraagde omgevingsvergunning en het bijbehorende gebruik van obstakelverlichting (door de indieners van zienswijzen wordt dit 'kerstboomverlichting' genoemd) wordt de beleving van donker onevenredig en onaanvaardbaar aangetast;
- de toepassing van obstakelverlichting leidt tot veel hinder voor omwonenden en een negatieve landschappelijke impact. Hoe hoger de windturbines, hoe groter de hinder (meer verlichting). Deze hinder had door innogy zo veel als mogelijk weggenomen kunnen worden, bijvoorbeeld door het toepassen van een radar. Over het toepassen van de radar heeft innogy meerdere malen aangegeven dat dit voor haar economisch gezien niet wenselijk is. Had innogy voor Windpark Karolinapolder windturbines lager dan 150 meter tiphoogte gehanteerd, dan was deze lichthinder ook achterwege gebleven;
- naarmate een opstelling een regelmatig beeld sorteert, wordt deze, onder andere landschappelijk, positiever gewaardeerd. De regelmatige vorm met gelijke onderlinge afstanden tussen de windturbines van de opstelling speelt daarbij een wezenlijke rol, maar ook de herkenbaarheid daarvan in het veld (door de waarnemer). (Waarneembare) eenduidigheid in het type turbine heeft ook invloed op de regelmatigheid van het beeld. De gekozen clusteropstelling is een soort van ruit waarbij de lijnen niet parallel lopen (onregelmatige vorm) en waarbij de onderlinge afstand tussen de windturbines ongelijk is. Ook komt de kern Dinteloord als gevolg van de clusteropstelling visueel tussen verschillende windparken in te liggen;
- naarmate een opstelling beter aansluit bij bestaande landschappelijke structuren wordt dit positiever beoordeeld dan wanneer een opstelling daar minder goed bij aansluit. Deze structuren bestaan onder meer uit de voorkomende vormen van landgebruik, de begrenzingen van open ruimten en de in de omgeving aanwezige lijnen. Samenhang daarmee wordt in algemene zin positief beoordeeld. Een lijnopstelling sluit aan op de bestaande dijkstructuur, het Volkerak en de bestaande windturbines. De door innogy aangevraagde onregelmatige clusteropstelling sluit hier ruimtelijk niet op aan;

- de aangevraagde windturbines met een minimale tiphoogte van 180 meter en een maximale tiphoogte van 234 meter zijn gepositioneerd in een clusteropstelling en hebben een grote impact op het landschap. Deze landschappelijke impact wordt aangemerkt als horizonvervuiling;
- aan de hand van de door innogy aangeleverde visualisaties wordt geconcludeerd dat de aangevraagde windturbines niet passen bij de bebouwingsstructuur van de kern Dinteloord en het omliggende open landschap. Het dorp Dinteloord wordt gekenmerkt door laagbouw met enkele kerkgebouwen. De aanliggende open zeeleipolders worden gekenmerkt door de openheid;
- aan de hand van de door innogy aangeleverde visualisaties wordt geconcludeerd dat de door innogy aangevraagde windturbines, zowel vanwege de hoogte als de clusteropstelling, het landschap onevenredig aantasten. Er zijn voor de omgeving en het landschap betere ruimtelijke alternatieven mogelijk waarmee de bijdrage voor het halen van de doelstellingen voor duurzame energie kan worden gerealiseerd;
- de aangevraagde windturbines passen vanwege de hoogte niet in het landschap en zijn in strijd met het gemeentelijk beleid om de openheid van het landschap te beschermen. De hoogte van de aangevraagde windturbines staat in geen verhouding tot de bestaande omgeving (een landelijk dorp gelegen aan een open zeeleipolder). Door de realisatie van de aangevraagde windturbines verandert het landschap op een onaanvaardbare wijze in een gebied met een industriële uitstraling;
- voor het onderdeel landschap is er sprake van een onaanvaardbare aantasting van het landschap. De aangevraagde windturbines zijn landschappelijk niet inpasbaar. In tegenstelling tot het m.e.r.-beoordelingsbesluit van 30 januari 2018 en de ruimtelijke onderbouwing van 10 april 2018 hebben wij, mede naar aanleiding van de ingediende zienswijzen, geconcludeerd dat de effecten op het landschap van de aangevraagde windturbines onacceptabel, onaanvaardbaar en onevenredig groot zijn en dat er daarmee nadelige gevolgen voor het milieu zijn. Voor het onderdeel landschap is de conclusie uit het m.e.r.-beoordelingsbesluit (en de onderliggende aanmeldingsnotitie) achterhaald;
- indieners van zienswijzen geven aan dat de door innogy aangevraagde windturbines dermate hoog en experimenteel zijn, dat de effecten op mens en dier en de ruimtelijke gevolgen ongewis zijn. Door innogy is in de oordeelsvormende vergadering van 13 maart 2019 aangegeven dat er nergens in Nederland zo dichtbij een dorp/woonkern windturbines met een tiphoogte van minimaal 210 meter staan. Hiermee geeft innogy zelf al aan dat het aangevraagde Windpark Karolinapolder niet vergelijkbaar is met andere bestaande windparken. Dit wordt ruimtelijk onverantwoord geacht en daarmee ook overbodig experimenteel;
- de energietransitie, de weg naar een energieneutraal Steenbergen en het geven van invulling aan de gemeentelijke opgave als bijdrage voor 2030 voor het nationale klimaatbeleid zijn net gestart. Hierbij is het van belang om plannen te realiseren die ruimtelijk verantwoord zijn. Dit draagt bij aan de maatschappelijke acceptatie en de uitvoering van de energietransitie. De door innogy ingediende aanvraag omgevingsvergunning is ruimtelijk onverantwoord en zorgt hierdoor voor een grote maatschappelijke onrust (vanuit Dinteloord tegen MEGAmolens zijn er 1400 steunbetuigingen tegen het plan van innogy overhandigd);
- de huidige vier windturbines aan de Karolinadijk te Dinteloord met een tiphoogte van ongeveer 80 meter hebben het landschap en de ruimtelijke structuur niet zodanig gekenmerkt, dat dit de realisatie van het door innogy aangevraagde Windpark Karolinapolder ruimtelijk kan rechtvaardigen. Windpark Karolinapolder wordt onder andere gekenmerkt door vier hoge windturbines (minimale tiphoogte van 180 meter en een maximale tiphoogte van 234 meter) in een clusteropstelling met een onregelmatige vorm, gepositioneerd op een andere locatie dan aan de Karolinadijk en veel dicht bij de kern Dinteloord, met een onaanvaardbare en onevenredige toename van hinder (onder andere voor geluid, slagschaduw, woon- en leefklimaat, landschapsbeleving en uitzicht);
- de windrijckdom in Steenbergen is groot. Hierdoor kan er door initiatiefnemers ruimtelijk verantwoord worden omgegaan met de grootte van windturbines in relatie tot de omgeving, waaronder de leefbaarheid van de kernen en het buitengebied.

- Deze windrijdheid biedt voldoende ruimte om hierin een goede balans te zoeken. Bij de aanvraag omgevingsvergunning van innogy is hiervan, gezien de opgenomen minimale tiphoogte van 180 meter en maximale tiphoogte van 234 meter voor de windturbines, geen sprake;
- indieners van zienswijzen geven aan dat het voor Dinteloord van belang is om in de toekomst uit te kunnen breiden achter de Stoofdijk en de Molendijk.
De realisatie van het door innogy aangevraagde windpark heeft een nadelige invloed of kan een nadelige invloed hebben op de ontwikkeling van andere ruimtelijke projecten rondom Dinteloord. Het aangevraagde Windpark Karolinapolder is door innogy onevenredig dicht tegen de kern aan gepositioneerd, waardoor de ruimte voor andere (toekomstige) ruimtelijke ontwikkelingen wordt beperkt. Dit draagt niet bij aan het behoud en de stimulering van de leefbaarheid van de kern Dinteloord. Dit is zowel het gevolg van de aangevraagde clusteropstelling als van de hoogte van de windturbines;
- indieners van zienswijzen geven aan dat er nadelige (economische) gevolgen worden verwacht door de realisatie van Windpark Karolinapolder. Hierbij wordt gesproken over onder andere: minder recreanten en nadelige gevolgen voor toerisme, bewonerskrimp, leegstand, beperking van de uitbreidingsmogelijkheden van het dorp en aantasting van het leefmilieu en de leefbaarheid.
Als gevolg van Windpark Karolinapolder (de onevenredig hoge windturbines en de positionering zo dicht bij de woonkern Dinteloord) zijn bovengenoemde gevolgen in meer of mindere mate niet ondenkbaar, dan wel reëel;
- indieners van zienswijzen geven aan dat er sprake is van onevenredige en onaanvaardbare cumulatieve ruimtelijke omstandigheden. Dinteloord is onder andere reeds ruimtelijk omsloten door meerdere windturbines, de snelweg A4 en het Agro & Food Cluster Nieuw Prinsenland. Bij de ruimtelijke afweging voor Windpark Karolinapolder moet dit eveneens worden meegewogen;
- voor het onderdeel geluid is sprake van een onaanvaardbare cumulatie met de reeds aanwezige functies en daarmee is er geen sprake van een goede ruimtelijke ordening. Het uitgevoerde geluidsonderzoek is beoordeeld door de OMWB. Door innogy is de methode 'Miedema' gehanteerd. Bij de toepassing van deze methodiek blijven 14 woningen binnen dezelfde classificatie als in de bestaande situatie, veranderen 6 woningen van de classificatie goed naar redelijk, 1 woning verandert van de classificatie matig naar tamelijk slecht, 3 woningen veranderen van de classificatie goed naar tamelijk slecht en 1 woning verandert van de classificatie goed naar tamelijk slecht, dit betreft een bedrijfswoning bij het windpark. Uit onderzoek van de OMWB en het bovenstaande blijkt dat er sprake is van een aantoonbare verslechtering van het woon- en leefklimaat. Ook is gebleken dat op grond van de GES-scores (GezondheidsEffectScreening is een methode van GGD Nederland) de woonomgeving voor de woningen Schenkeldijk 2, 7 en 9 als 'zeer matig' gekwalificeerd moeten worden. De toename van de geluidsbelasting resulteert in een onaanvaardbare verslechtering van het woon- en leefklimaat. Er is voor het onderdeel geluid geen sprake van een goede ruimtelijke ordening. Hiermee is ook de conclusie uit het m.e.r.-beoordelingsbesluit (en de onderliggende aanmeldingsnotitie) achterhaald. Er is immers wel een relevante cumulatie met plannen en/of projecten of bestaande windturbineparken in de directe omgeving;
- door de indieners van zienswijzen wordt aangegeven dat de te verwachten geluidhinder en slagschaduw het woongenot van de indieners ernstig aantasten, zowel in de woning als buiten. Ook verslechtert het uitzicht door de hogere windturbines en staan de aangevraagde windturbines te dicht op de bebouwing;
- de door innogy aangevraagde windturbines dienen te worden aangemerkt als megawindturbines die ruimtelijk onverantwoord zijn.

C. Overig

Hieronder wordt nog nader ingegaan op een aantal specifieke onderwerpen. Deze onderwerpen laten eveneens zien dat er bij de aanvraag omgevingsvergunning van innogy geen sprake is van een goede ruimtelijke ordening.

- Onder andere ten behoeve van onderwerpen als landschap, woon- en leefklimaat, leefbaarheid en natuur hadden er meer alternatieven moeten worden onderzocht door innogy. Dit onderzoek is niet uitgevoerd. Bij de aanvraag omgevingsvergunning is geen sprake van een goede ruimtelijke ordening er is in de aanvraag enkel een clusteropstelling van vier windturbines met een minimale tiphoogte van 180 meter en een maximale tiphoogte van 234 meter opgenomen;
- door de indieners van zienswijzen zijn meerdere, ruimtelijk betere, alternatieven aangedragen voor Windpark Karolinapolder. Hierbij gaat het over de realisatie van een windpark in een lijnopstelling langs het Volkerak aan de Karolinadijk. Realiseer vier of meer moderne lagere windturbines (lager dan 150 meter tiphoogte) of plaats slechts 3 windturbines. innogy heeft het nagelaten om de alternatieven te onderzoeken;
- de verschillende/andere varianten zijn door innogy ruimtelijk niet afgewogen. Ook is er door innogy niet onderbouwd dat andere opstellingen economisch onuitvoerbaar zijn/waren. innogy heeft primair vanuit haar bedrijfseconomische afwegingen een aanvraag omgevingsvergunning voor een clusteropstelling van vier nieuwe windturbines met een minimale tiphoogte van 180 meter en een maximale tiphoogte van 234 meter ingediend, waarbij de doelstelling van innogy het halen van de najaarsronde 2018 voor de SDE+ subsidie was. De aanvraag omgevingsvergunning is door innogy in haar basis niet afgestemd op een goede ruimtelijke ordening, maar op het verbeteren/optimaliseren van de businesscase voor innogy. Daarnaast is de aanvraag omgevingsvergunning afgestemd op het door innogy kunnen doen van een vrijwillig bod voor (ruimere) sociale randvoorwaarden. Deze onderdelen zijn ruimtelijk niet relevant, dan wel in ieder geval van ondergeschikt belang. Echter, deze onderdelen zijn wel leidend/bepalend geweest voor de door innogy gekozen opstelling (cluster in plaats van een lijn) en hoogte van de aangevraagde windturbines. Niet de ruimtelijke kwaliteit (waaronder landschap en een goed woon- en leefklimaat voor de omwonenden van windturbines), maar de bovenstaande onderdelen vormen de basis voor de door innogy aangevraagde omgevingsvergunning. Evenmin heeft innogy bij haar aanvraag omgevingsvergunning rekening gehouden met de wensen van de omgeving. Eerst is er bepaald wat de opstelling en de hoogte van de windturbines moest worden en vervolgens wil innogy enkel praten met de omgeving (voormalige klankbordgroep en regiegroep) over de invulling van de ruimtelijk niet relevante, dan wel in ieder geval van ondergeschikt belang zijnde (ruimere) sociale randvoorwaarden. Ook vanuit de voormalige klankbordgroep en regiegroep is geen draagvlak voor de door innogy ingediende aanvraag omgevingsvergunning. Deze partijen zijn ook geen voorstander van het aangevraagde Windpark Karolinapolder. De aanvraag omgevingsvergunning is ruimtelijk onzorgvuldig voorbereid en er heeft geen evenredige belangenafweging plaatsgevonden bij de aangevraagde omgevingsvergunning;
- windturbines lager dan 150 meter tiphoogte waren ten tijde van de aanvraag omgevingsvergunning economisch en ruimtelijk uitvoerbaar. Windturbines lager dan 150 meter tiphoogte waren gedurende het gehele proces van de behandeling van de aanvraag omgevingsvergunning economisch en ruimtelijk uitvoerbaar. Windturbines lager dan 150 meter tiphoogte zijn dan ook nog steeds economisch en ruimtelijk uitvoerbaar. Windturbines lager dan 150 meter tiphoogte zijn daarmee een variant die ruimtelijk afgewogen had moeten worden. Dit is niet gebeurd in de aanvraag omgevingsvergunning van innogy. innogy heeft enkel een aanvraag omgevingsvergunning ingediend voor hogere windturbines in een clusteropstelling;
- door Dinteloord tegen MEGAmolens zijn er ongeveer 1400 steunbetuigingen tegen de ruimtelijke ontwikkeling van Windpark Karolinapolder overhandigd aan de gemeente. De regiegroep voor de sociale randvoorwaarden heeft zichzelf opgeheven.

- Ook zij zijn ruimtelijk gezien tegen de aanvraag omgevingsvergunning van innogy. Er is geen maatschappelijk draagvlak voor Windpark Karolinapolder. Evenmin is er ruimtelijk draagvlak voor de aanvraag omgevingsvergunning van innogy;
- uit het door Pondera Consult uitgevoerde onderzoek van 7 november 2018 (kenmerk BBM1801818) blijkt dat er een businesscase kan zijn voor windturbines lager dan 150 meter tiphoogte. innogy heeft enkel een aanvraag omgevingsvergunning ingediend voor hogere windturbines in een clusteropstelling;
  - op bijvoorbeeld Goeree-Overflakkee worden eveneens windparken met een tiphoogte lager dan 150 meter gerealiseerd. innogy heeft enkel een aanvraag omgevingsvergunning ingediend voor hogere windturbines in een clusteropstelling;
  - innogy heeft enkel gesteld dat de realisatie van windturbines lager dan 150 meter (voor haar) niet economisch uitvoerbaar is. innogy heeft dit niet inzichtelijk willen maken richting de gemeente. Er is geen businesscase aangeboden (ook niet vertrouwelijk), die de gemeente kon (laten) controleren. Er is geen medewerking verleend aan het uitgevoerde onderzoek door Pondera Consult van 7 november 2018 (kenmerk BBM1801818). innogy heeft wel aangegeven geen windturbines van lager dan 150 meter tiphoogte te willen realiseren. Eveneens heeft innogy aangegeven dat er bij windturbines van lager dan 150 meter tiphoogte geen ruimte/onvoldoende ruimte voor (ruimere) sociale randvoorwaarden is. De (ruimere) sociale randvoorwaarden zijn ruimtelijk niet relevant, dan wel in ieder geval van ondergeschikt belang en dienen dan ook niet leidend/bepalend te zijn voor de aanvraag omgevingsvergunning. Hierdoor is er bij de aanvraag omgevingsvergunning geen sprake van een goede ruimtelijke ordening;
  - het verbeteren/optimaliseren van de businesscase voor innogy is ruimtelijk niet relevant, dan wel in ieder geval van ondergeschikt belang en dient dan ook niet leidend/bepalend te zijn voor de aanvraag omgevingsvergunning. Hierdoor is er bij de aanvraag omgevingsvergunning geen sprake van een goede ruimtelijke ordening;
  - windturbines lager dan 150 meter tiphoogte zijn economisch en ruimtelijk uitvoerbaar en daarmee een variant die reëel afgewogen had moeten worden. Dit is niet gebeurd. Dit voorjaar hebben twee ontwikkelaars voor windenergie zich gemeld bij de gemeente. Zij hebben schriftelijk aangegeven dat er een businesscase is voor windturbines lager dan 150 meter tiphoogte;
  - innogy heeft de alternatieven niet onderzocht en/of willen onderzoeken. Dit blijkt uit de aanvraag omgevingsvergunning voor Windpark Karolinapolder en de bijbehorende documenten. innogy wil de gemeente verplichten om een besluit te nemen over de ruimtelijke aanvaardbaarheid van de door innogy ingediende aanvraag omgevingsvergunning voor Windpark Karolinapolder. innogy is niet bereid gebleken om samen met de gemeente een ruimtelijk aanvaardbaar plan te ontwikkelen voor de opschaling van de bestaande windturbines aan de Karolinadijk te Dinteloord. Niet voor en niet na het indienen van de aanvraag omgevingsvergunning. Ook heeft innogy haar plan niet willen aanpassen als gevolg van o.a. de ingediende zienswijzen, de door Dinteloord tegen MEGAmolens overhandigde 1400 steunbetuigingen tegen de ruimtelijke ontwikkeling van Windpark Karolinapolder en het ontbreken van ruimtelijk draagvlak bij de regiegroep en de klankbordgroep voor de realisatie van Windpark Karolinapolder;
  - volgens de indieners van zienswijzen is een goede ruimtelijke inpassing pas mogelijk wanneer door de initiatiefnemer een aantal alternatieven zijn ontwikkeld en de gemeente deze heeft afgewogen tegen de voor- en nadelen voor de omgeving en de beoogde kwaliteitsverbetering (of verslechtering) van het landschap. Deze laatste afweging mag niet aan de initiatiefnemer worden overgelaten en is 100 % de verantwoordelijkheid van de gemeenteraad. Ook is er aangegeven dat dit (bij voorkeur) in een milieueffectrapport dient te gebeuren. innogy heeft geen gehoor willen geven aan het bovenstaande. innogy heeft besloten om een aanmeldingsnotitie voor slechts enkele varianten (lijn en clusteropstelling van vier windturbines met een minimale tiphoogte van 180 meter en een maximale tiphoogte van 234 meter) in te

dienen bij de gemeente. Vervolgens is er door innogy besloten om geen lijnopstelling, maar enkel een clusteropstelling aan te vragen;

- innogy heeft aangegeven de hoogste windturbines van 234 meter tiphoogte te willen realiseren als de najaarsronde 2018 voor de SDE+-subsidie niet zou worden gehaald. Dit is in strijd met een goede ruimtelijke ordening. Door indieners van zienswijzen wordt dit ook wel gezien als een verkapt dreigement/chantage. De aanvraag omgevingsvergunning is door innogy snel ingediend om mogelijk nog een (kleine) kans te kunnen maken op het halen van de najaarsronde 2018 voor de SDE+-subsidie. De hoogte van de windturbines moet worden onderbouwd vanuit een goede ruimtelijke ordening en niet vanuit het wel of niet verkrijgen van de SDE+ subsidie (najaarsronde 2018). Ten einde mogelijk nog een (kleine) kans te kunnen maken op het halen van de najaarsronde 2018 voor de SDE+-subsidie heeft innogy het eveneens nagelaten om de grondposities te regelen voor het kunnen realiseren van een lijnopstelling in plaats van een clusteropstelling. Een lijnopstelling tegen het Volkerak draagt bij aan een goede ruimtelijke ordening, bij de aangevraagde clusteropstelling (dicht) tegen de kern Dinteloord is sprake van het tegenovergestelde. Voor het mogelijk nog kunnen halen van de najaarsronde 2018 voor de SDE+-subsidie heeft innogy het ook nagelaten om eerst het natuuronderzoek af te ronden en dit gelijk bij te sluiten bij de aanvraag omgevingsvergunning. Als gevolg van deze insteek is het natuuronderzoek pas ver na de zienswijzenprocedure opgeleverd. Bovendien is nagelaten om de vereiste vergunning/verklaring van geen bedenkingen in het kader van de Wet natuurbescherming voor de natura 2000-gebieden op het juiste moment aan te vragen (voor of bij het indienen van de aanvraag omgevingsvergunning). Dit is onzorgvuldig en procedureel niet correct. Ten slotte zijn er onvoldoende alternatieven onderzocht. Gezien het bovenstaande is er bij de aanvraag omgevingsvergunning geen sprake van een goede ruimtelijke ordening;
- indieners van zienswijzen hebben het gevoel dat voor de energietransitie alles moet wijken, waardoor wetgeving opzij kan worden geschoven en de belangen van bijvoorbeeld omwonenden niet meer tellen. Er wordt als gevolg van de aanvraag omgevingsvergunning van innogy, die in strijd is met een goede ruimtelijke ordening, geen/onvoldoende rekening gehouden met de belangen van de belanghebbenden;
- de in de aanvraag omgevingsvergunning opgenomen marges zijn onevenredig groot. De minimale tiphoogte is 180 meter en de maximale tiphoogte is 234 meter. Dit is een verschil van 54 meter. Het minimaal opgestelde vermogen is 12 MW en het maximaal opgestelde vermogen is 21,6 MW. Dit is een verschil van 9,6 MW opgesteld vermogen. De ruimtelijke verschillen als gevolg van deze marges zijn naar onze mening onevenredig groot en zorgen voor een grote mate van rechtsonzekerheid voor de inwoners/belanghebbenden. De aanvraag omgevingsvergunning is dan ook in strijd met een goede ruimtelijke ordening;
- indieners van zienswijzen verwachten (onevenredige) hinder/schade te gaan ondervinden van de aanleg van Windpark Karolinapolder. Ook kan de verkeersveiligheid in het gedrang komen. De gemeente verwacht eveneens schade aan de openbare voorzieningen. Aan innogy is gevraagd om helderheid te verschaffen over de aan- en afvoerroutes behorende bij de door innogy voorgenomen aanleg van Windpark Karolinapolder. innogy spreekt zelf ook over zwaar en exceptioneel bouwverkeer. Voor een sanering van Windpark Karolinapolder in de toekomst geldt hetzelfde. De wegen in het buitengebied zijn niet geschikt voor het zware en exceptionele bouwverkeer. innogy heeft niet aangetoond dat Windpark Karolinapolder gerealiseerd kan worden. Aan- en/of afvoer via het water wordt door innogy (hoogstwaarschijnlijk) niet als optie gezien. Vanuit innogy is eveneens aangegeven dat de wegen in het buitengebied naar verwachting (gezien de breedte, bochten en naastgelegen aanwezige bebouwing) niet voldoen en dat er ook tijdelijke wegen aangelegd moeten worden. Deze tijdelijke wegen zijn echter nog niet aangevraagd. Evenmin is inzicht gegeven in de routes van de benodigde tijdelijke wegen. Gezien het bestemmingsplan Buitengebied Dinteloord en Prinsenland is de aanleg van deze wegen vergunningplichtig. Er moet dan ook worden getoetst of deze tijdelijke wegen überhaupt wel ruimtelijk en/of qua natuur kunnen worden toegestaan. Boomdijken, waterkeringen, Natuur Netwerk Brabant, natuurwaarden, cultuurhistorische waarden en/of andere landschapswaarden

moeten mogelijk worden doorkruist/aangetast. Dit is naar verwachting niet in lijn met de geldende bestemmingen en de waarden die we willen/moeten beschermen;

- door de aanvrager was voor het indienen van de aanvraag omgevingsvergunning voor Windpark Karolinapolder geen vergunning aangevraagd bij de provincie op grond van de Wet natuurbescherming voor het onderdeel gevolgen voor Natura 2000-gebieden. Ook is deze vergunning niet als activiteit aangevraagd bij de omgevingsvergunning, waardoor er ook geen verklaring van geen bedenkingen van de provincie is gevraagd. Op 1 maart 2019 hebben Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant aan innogy een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming verleend (kenmerk Z/064967/134460). Hierbij gaat het om een ontheffing voor soortenbescherming. In dit besluit is eveneens aangegeven dat er voor Windpark Karolinapolder een vergunningplicht geldt voor het onderdeel Natura 2000-gebieden. Door innogy was geen aanvraag ingediend voor een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming voor het onderdeel Natura 2000-gebieden. Evenmin is deze activiteit door innogy gekoppeld aan de reeds ingediende aanvraag omgevingsvergunning voor Windpark Karolinapolder. Op 12 juni 2019 is er door innogy alsnog een vergunning aangevraagd bij de provincie. Er is sprake van een procedurele fout, die niet adequaat is gerepareerd. In het m.e.r.-beoordelingsbesluit van 30 januari 2018 (en de onderliggende aanmeldingsnotitie) is geen rekening gehouden met een vergunningplicht voor het onderdeel gevolgen voor Natura 2000-gebieden. Hiermee is ook de conclusie uit het m.e.r.-beoordelingsbesluit (en de onderliggende aanmeldingsnotitie) achterhaald;
- innogy heeft op 12 juni 2019 bij de provincie op grond van de Wet natuurbescherming een vergunning aangevraagd voor het onderdeel Natura 2000-gebieden. Deze aanvraag is nog niet afgehandeld. Het is dan ook onduidelijk of er op dit onderdeel voldaan kan worden aan een goede ruimtelijke ordening;
- de hoogste bestuursrechter (de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State) heeft op 29 mei 2019 (zie: AbRS 29 mei 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1603 en ECLI:NL:RVS:2019:1604) beslist dat het Programma Aanpak Stikstof niet gebruikt mag worden als basis om toestemming te verlenen voor activiteiten die leiden tot een stikstoftoename ter plaatse van stikstofgevoelige habitattypen en soorten in Natura 2000-gebieden.
Als gevolg van Windpark Karolinapolder zal er sprake zijn van een toename van zowel ammoniak als stikstofoxide. Windpark Karolinapark ligt tegen een natura 2000-gebied (Krammer-Volkerak) aan. Tevens liggen er meerdere natura 2000-gebieden in de nabijheid van de gemeente Steenberg (onder andere de Brabantse Wal en de Grevelingen). innogy treft geen (bron)maatregelen / mitigerende maatregelen. Gevolgen voor natura 2000-gebieden (effect op beschermde habitattypen en habitatsoorten) zijn (mogelijk) niet (op voorhand) uit te sluiten. innogy heeft op 12 juni 2019 bij de provincie op grond van de Wet natuurbescherming een vergunning aangevraagd voor het onderdeel Natura 2000-gebieden. Deze aanvraag is nog niet afgehandeld. Het is dan ook onduidelijk of er op dit onderdeel voldaan kan worden aan een goede ruimtelijke ordening;
- mogelijk is er, mede gezien de door de provincie ingediende zienswijze, op grond van artikel 5.6 van de provinciale verordening ruimte nog een financiële of fysieke compensatie als gevolg van de verstoring van het Natuur Netwerk Brabant nodig;
- de indieners van zienswijzen geven aan dat de obstakelverlichting op de windturbines 's nachts gevaar/overlast oplevert voor dieren;
- op 30 januari 2019 heeft het college besloten dat er voor Windpark Karolinapolder geen milieueffectrapportage hoeft te worden opgesteld. Als gevolg van de ingediende zienswijzen, nader onderzoek en een goede ruimtelijke ordening worden de conclusies uit het m.e.r.-beoordelingsbesluit van 30 januari 2019 niet langer onderschreven en/of zijn de conclusies achterhaald. Er wordt geconcludeerd dat er bij Windpark Karolinapolder wel sprake is van belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu en een goede ruimtelijke ordening. In dit raadsvoorstel is dit al beargumenteerd voor de onderwerpen geluid, landschap, natuur en cumulatie;

- de aanvraag omgevingsvergunning voldoet niet aan het coalitieakkoord 2019 - 2022 'Aan de slag!' van 8 mei 2019 en het raadsakkoord van 16 mei 2019;
- op 2 april 2019 heeft de gemeenteraad van de Hoekse Waard de Motie nationaal onderzoek laagfrequent geluid windturbines aangenomen. Op 27 juni 2019 heeft de gemeenteraad van Steenberghe een motie aangenomen waarin de bovengenoemde motie vanuit de Hoekse Waard wordt gesteund;
- innogy heeft een bovenwettelijk (vrijwillig) aanbod gedaan voor sociale randvoorwaarden. Dit aanbod is geen onderdeel van de aanvraag omgevingsvergunning. Bij het aanbod heeft innogy een onderscheid gemaakt naar een aanbod voor Variant A (minimaal 180 meter en maximaal 185 meter tiphoogte) en Variant B (minimaal 209 en maximaal 215 meter tiphoogte). Het verschil qua aanbod voor de sociale randvoorwaarden tussen deze twee varianten is groot. Echter, bij zowel Variant A als Variant B wordt mede uitgegaan van windturbines met hetzelfde opgestelde vermogen van 3,45 MW. Ondanks dat het opgestelde vermogen hetzelfde is, is er zowel ruimtelijk gezien als qua aanbod voor de sociale randvoorwaarden een groot (onevenredig) verschil;
- de aanvraag omgevingsvergunning van innogy (clusteropstelling van vier windturbines met een minimale tiphoogte van 180 meter en een maximale tiphoogte van 234 meter) moet ook voldoen aan de provinciale verordening ruimte. Op de aanvraag omgevingsvergunning van innogy is artikel 33 lid 2 of artikel 6.18 lid 2,3 en 4 van toepassing. Naar onze mening voldoet de aanvraag omgevingsvergunning niet aan de bovengenoemde artikelen. Ook is onduidelijk welke bepaling het meest beperkend is.

In artikel 2 lid 4 van de verordening ruimte is het volgende opgenomen: In geval meerdere bepalingen van deze verordening gelijktijdig van toepassing zijn op een aangeduid gebied of in het geval dat er meerdere bepalingen van toepassing zijn binnen één bouwperceel, geldt de meest beperkende bepaling tenzij in deze verordening uitdrukkelijk anders is bepaald.

In artikel 33 lid 2 is het volgende opgenomen:

In afwijking van het eerste lid onder b, kan een bestemmingsplan ter plaatse van de aanduiding 'Zoekgebied voor windturbines' voorzien in de bouw van meerdere afzonderlijke clusters of lijnopstellingen van minimaal 3 windturbines, mits:

- a. er sprake is van een ligging langs een grootschalige infrastructuurlijn;*
- b. de gemeenten die het aangaat hebben vastgelegd deze infrastructuurlijn te willen gebruiken als ontwikkelas voor windturbines;*
- c. uit onderzoek blijkt dat er langs deze infrastructuurlijn reële ruimtelijke mogelijkheden zijn voor windturbines;*
- d. de windturbines in de nabijheid en evenwijdig aan of in clusterverband langs de infrastructuurlijn worden gebouwd.*

Het begrip grootschalig infrastructuurlijn is niet omschreven in de verordening ruimte. Het Volkerak nabij het plangebied worden primair gekenmerkt door de aanwezigheid van het Natuur Netwerk Brabant en het Natura 2000-gebied en niet door de verderop gelegen vaarweg. Naar onze mening is er bij de aanvraag omgevingsvergunning voor Windpark Karolinapolder dan ook geen sprake van een ligging langs een grootschalige infrastructuurlijn, maar van een ligging nabij / tegen een waardevol natuurgebied.

De gemeente heeft het Volkerak (ruimtelijk) niet gekenmerkt als grootschalige infrastructuurlijn. Evenmin is (ruimtelijk) vastgelegd dat de gemeente deze infrastructuurlijn wil gebruiken als ontwikkelas voor windturbines.

Ook hebben wij aangetoond dat er bij de aanvraag omgevingsvergunning voor Windpark Karolinapolder geen sprake is van een goede ruimtelijke ordening. Met andere woorden de reële ruimtelijke mogelijkheden voor de realisatie van Windpark Karolinapolder ontbreken.

Ten slotte moeten de windturbines in de nabijheid en evenwijdig aan of in clusterverband langs de infrastructuurlijn worden gebouwd. De door innogy aangevraagde clusteropstelling voldoet, gezien het bovenstaande, evenmin aan dit vereiste.

In artikel 6.18 lid 2, 3 en 4 is het volgende opgenomen:

Lid 2. In afwijking van het eerste lid kunnen de windturbines ook niet aansluitend aan een middelzwaar en zwaar bedrijventerrein gesitueerd worden indien:

- a. de ontwikkeling een maatschappelijke meerwaarde geeft;*
- b. er sprake is van een geclusterde opstelling van minimaal 3 windturbines;*
- c. de ontwikkeling plaatsvindt in een landschap dat daar qua schaal en maat geschikt voor is, als bedoeld in de Structuurvisie ruimtelijke ordening van de provincie;*
- d. de windturbines gelet op artikel 3.1, derde lid, inpasbaar zijn in de omgeving.*

Lid 3. De maatschappelijke meerwaarde als bedoeld in het tweede lid onder a wordt onderbouwd vanuit de volgende criteria:

- a. de mogelijkheid voor de omgeving om direct te participeren in het project;*
- b. de bijdrage aan het oplossen van een maatschappelijk of ruimtelijk probleem;*
- c. de bijdrage aan het realiseren van een maatschappelijk of ruimtelijk doel.*

Lid 4. Er kan uitsluitend toepassing gegeven worden aan het eerste en tweede lid met een procedure die de tijdelijkheid van de voorziening borgt, zoals een omgevingsvergunning waarbij door toepassing te geven aan artikel 2.12, eerste lid, onderdeel a, onder 2^e of 3^e van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht wordt afgeweken van een bestemmingsplan, waarbij aan de omgevingsvergunning in ieder geval de volgende voorwaarden worden verbonden:

- a. de omgevingsvergunning geldt voor een bepaalde termijn, die ten hoogste 25 jaar bedraagt;*
- b. na het verstrijken van de termijn wordt de vóór de verlening van de omgevingsvergunning bestaande toestand hersteld en worden de windturbines verwijderd;*
- c. voor het gestelde onder b. wordt financiële zekerheid gesteld.*

*In de toelichting op artikel 6.18 is het volgende opgenomen over de maatschappelijke meerwaarde: 'Een **maatschappelijke meerwaarde** wordt onderbouwd door de maatregelen die zijn getroffen om de impact van de windturbines op de omgeving te beperken en de bijdrage aan maatschappelijke doelen. Dit zijn doelen vanwege duurzaamheid maar ook vanwege draagvlak in de omgeving, maatschappelijke cohesie of (financiële) bijdragen aan maatschappelijke opgaven enz.'*

De aanvraag omgevingsvergunning van innogy en het aanbod voor de sociale randvoorwaarden voorzien niet in de mogelijkheid voor de omgeving om direct te participeren in het project. Door de realisatie van Windpark Karolinapolder ontstaat er een maatschappelijk en ruimtelijk probleem. Sociale randvoorwaarden worden gezien als 'judaspenningen'. Als gevolg van sociale randvoorwaarden / maatschappelijke meerwaarde wil innogy hogere en meer windturbines bouwen. Dit is ruimtelijk en maatschappelijk onverantwoord. Door Dinteloord tegen MEGAmolens zijn er ongeveer 1400 steunbetuigingen tegen de ontwikkeling van Windpark Karolinapolder overhandigd aan de gemeente. De regiegroep voor de sociale randvoorwaarden heeft zichzelf opgeheven. Ook zij zijn ruimtelijk gezien tegen de aanvraag omgevingsvergunning van innogy. Er is geen maatschappelijk draagvlak voor Windpark Karolinapolder. Windpark Karolinapolder heeft een negatieve invloed op de maatschappelijke cohesie en heeft eveneens een negatieve invloed op het maatschappelijke en politieke draagvlak van de Steenbergse energietransitie in zijn geheel. Bij de aanvraag omgevingsvergunning van innogy is geen sprake van een goede ruimtelijke ordening. Dit is hierboven in het raadsvoorstel reeds beargumenteerd. Gezien het bovenstaande kan er dan ook niet worden voldaan aan de vereisten vanuit artikel 3.1 lid 3 van de verordening ruimte, die de ruimtelijke kwaliteit proberen te behouden en bevorderen. Windpark Karolinapolder is, gezien dit artikel, niet inpasbaar in de omgeving. In de aanvraag omgevingsvergunning is onvoldoende rekening gehouden met de gevolgen van de beoogde ruimtelijke ontwikkeling voor de in het plan begrepen gronden en de naaste omgeving in het bijzonder wat betreft de ecologische waarden en de landschappelijke

waarden. Dit is nader onderbouwd in dit raadsvoorstel. Windpark Karolinapolder past niet in de omgeving gelet op de bestaande en toekomstige functies in de omgeving en de effecten die de ontwikkeling op die functies heeft, waaronder de effecten vanwege milieuaspecten en volksgezondheid. Ook dit punt is nader onderbouwd in dit raadsvoorstel. Ten slotte wordt opgemerkt dat er geen financiële zekerheid is overeengekomen conform artikel 6.18 lid 4 van de verordening ruimte.

6. Vervolgproces

Na uw besluitvorming over de verklaring van geen bedenkingen, neemt het college van burgemeester en wethouders een besluit over de aanvraag omgevingsvergunning. Vervolgens wordt het besluit bekendgemaakt en gaat de beroepstermijn van start.

4. Middelen

innogy heeft een aanvraag omgevingsvergunning ingediend. Hiervoor geldt de legesverordening. Wordt de omgevingsvergunning geweigerd dan kan innogy 20 % van de reeds betaalde leges terugvorderen.

5. Risico's

- Tegen het besluit op de aanvraag voor een omgevingsvergunning kan beroep worden ingesteld bij de rechtbank en vervolgens nog hoger beroep bij de Afdeling Bestuursrechtspraak Raad van State;
- als de gemeente de aanvraag omgevingsvergunning van innogy weigert, dan kan de ontwikkelaar de provincie verzoeken om een provinciaal inpassingsplan (PIP) te maken. Vervolgens is het aan de provincie om dit verzoek te beoordelen en hier een besluit over te nemen.
Naar mening van de gemeente is de aanvraag omgevingsvergunning van innogy in strijd met een goede ruimtelijke ordening;
- de rijksopgave wind op land 2020. De minister heeft met de provincies afgesproken dat, in zoverre de 6.000 MW doelstelling niet tijdig gerealiseerd wordt, het restant van de opgave verdubbeld zal worden. Deze verdubbeling zal dan gerealiseerd moeten worden in de periode 2021-2023. De verdubbeling boven de 6.000 MW kan bestaan uit wind op land, maar mag ook deels met andere vormen van hernieuwbare energie gerealiseerd worden, mits deze additioneel zijn aan het beeld van de Nationale Energieverkenning (NEV). Denk hierbij aan zon-PV en geothermie.

6. Communicatie/Aanpak

- innogy, de indieners van zienswijzen, de provincie, Dinteloord tegen MEGAmolens, Stichting Sirene, de voormalige regiegroep, de dorpsraad, de Werkgroep Behoud Leefbaarheid Dinteloord en de Actiegroep Handen af van de Polder worden geïnformeerd over het collegebesluit, de behandeling van het raadsvoorstel in de raadsvergadering en de mogelijkheid van inspreken;
- na besluitvorming door de gemeenteraad over de verklaring van geen bedenkingen, neemt het college van burgemeester en wethouders een besluit over de aanvraag omgevingsvergunning. Vervolgens wordt het besluit bekendgemaakt en gaat de beroepstermijn van start. innogy, de indieners van zienswijzen, de provincie, Dinteloord tegen MEGAmolens, Stichting Sirene, de voormalige regiegroep, de dorpsraad, de Werkgroep Behoud Leefbaarheid Dinteloord en de Actiegroep Handen af van de Polder worden hierover geïnformeerd.

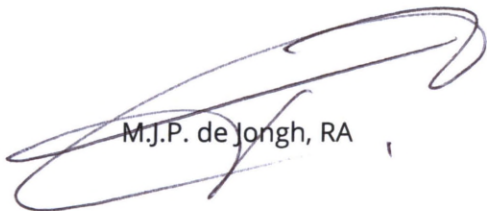
7. Voorstel

- Conform het bijgesloten raadsbesluit (BM1903061) de ingediende zienswijzen ontvankelijk, niet-ontvankelijk, gegrond, ongegrond en deels ongegrond te verklaren conform het document 'Nota van beantwoording zienswijzen, Windpark Karolinapolder nabij Dinteloord Gemeente Steenberg' (BBM1900814);

- conform het bijgesloten raadsbesluit (BM1903061) de verklaring van geen bedenkingen weigeren voor Windpark Karolinapolder.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Steenberg,
de secretaris, de locoburgemeester,

M.J.P. de Jongh, RA

W.A.M. Baartmans